

Zaupnik caričin se vzdigne in govori slovesno: „Tako je, kakor je omenil prečastiti protopop. Dolžni ste slušati in častiti carico Katarino. Beda vaša je našla milost pred njenim prestojem. Na vas je sedaj ležeče, da bode poljska in judovska kri lila od nožev. Uže se bliža mnogo voz, naloženih s tem dragocenim darom, ki ga vam pošilja carica. Raznesite jih po hišah ukrajinskih od Dnjeptra do Buga, naj se kopljejo roke vernih v krvi nevernih! Ruska želí tega!“

(Konec prihodnjič.)

## Mnogovrstne novice.

\* **Jeli se umrje od strahu?** S tem vprašanjem pečajo se sedaj angleški zdravniki povodom sledeče dogodbe. V Kiatingu hotelo se je zadnjič dekle zastrupiti. Zavžila je v ta namen precej štupe, s katero se pokončava mrčes in se je vlegla v posteljo, kjer so našli mrtvo. Pri raztelesenji našla se je štupa zoper mrčes v želodcu še ne prebavljena. Kemična razkrojitev pokazala je, da štupa sicer mrčes umorí, človeku pa nikakor škodovati ne more. In vendar bila je mlada ženska mrtva. Zakaj je tedaj umrla? Zdravniki mislijo, da je po zavžitji po njenem mnenji morilne štupe umrla iz strahu, da ji bo sedaj treba umreti. — Pri tej priliki spominja zdravniški list na sledeč slučaj, ki se je pripetil v prejšnjem stoletju. K smrti obsojenega hudodelnika izročili so zdravnikom, da bi z njim storili psihologično poskušnjo. Privezali so ga na mizo, zavezali so mu oči in potem so mu rekli, da mu bodo na vratu veliko žilo prebodli in mu pustili kri teči, dokler mu vsa odteče. V resnici zbadli so ga na vratu, pa ne v žilo, in vbodaj bil je celó nepomenljiv prizadet s knofljo. Iz sifone (flaše) poleg njegove glave curela je neprenehoma voda na tla, tako, da je nesrečnež po sluhu mogel biti v zmotnjavi, da je njegova kri na tla tekla. V 6 minutah bil je nesrečnež iz strahu pred smrtjo umrl.

\* **Poziv k napravi Radetzky-jevega spomenika na Dunaji.** Po smrti nepozabljivega feldmaršala grofa Radetzky-a pokazala se je brž splošna želja, postaviti na Dunaji dostojen spomenik temu slavnemu vojskovodji, pravemu očetu svojih vojakov in po svoji zvestobi do dinastije in ljubezni do domovine vzglednemu patrijotu, kateri je bil v teku svojih 72 službenih let pod petimi vladarji v devetnajstih vojnah.

Vojna, katera se je leto pozneje vnela, neugodnost naslednjih let in mnogovrstne druge zapreke zadržale so spolnitev te želje. Od leta do leta se krči število tistih, kateri so pod Radetzky-jem služili, bojevali se in kri prelivali; ne sme se toraj dalje odnašati, če hočejo še ostali napravo tega spomenika dočakati.

Z Najvišjim dovoljenjem prevzamem Jaz vodstvo tega početja, podpiran od odseka, kateri obsega razun mnogobrojnih tukaj bivajočih generalov iz Radetzkyjeve šole tudi zastopnike različnih krogov.

Sam eden tistih, kateri so pod Radetzky-jem prejeli krst v ognji, obračam se na svoje vojne tovariše iz one dobe z vabilom, pripomagati v ta namen.

Nek patrijotičen poziv, katerega je objavil uže pred nekaterimi meseci vrednik časopisa „Armeeblatt“, vzbudil je tako živo navdušenje v vojaških krogih, da se je precej obilno število podpisov nabralo. Ta darila posameznih, kakor ona celih oddelkov spričujejo vnovič tradicionalni duh, ki v naši vojski živi in so porok, da se tega početja udeleži ves vojaški stan monarhije, za koje brambo smo vsi poklicani s skupnimi močmi. Enako vabilo pošiljam skupnemu prebivalstvu avstrijsko-ogerske monarhije, katero gotovo ohrani Radetzky-jevemu imenu večen spomin.

Saj jih je bilo na stotisoče iz vseh krajev države starih očetov in očetov sedanje generacije, kateri so služili pod slavnim feldmaršalom in na dom vrnivši se prenesli na svojce taisto navdušenost za očeta Radetzky-ja, vsled katere je najpopularnejši junak, in katera je ogrela vsacega, ki je bil kedaj priča ljudomilosti in prijaznosti starega vojvode.

Zmiraj dokazani patrijotični čut se bo gotovo zdaj zopet kazal v veseli in mnogobojni udeležbi tega dejanja, kjer velja postaviti hvaležen spominek mnogozaslužnemu junaku, katerega so vsi narodi monarhije enako spoštovali in ljubili.

Krajcar invalida, veterana in priprostega moža je pri tej priliki prav toliko tehten, kakor zlato bogatina.

Radetzky-jev spomenik spominjal naj bode naše potomce, kaj je mogel doprinesti dvainosemdesetletni vojskovodja, kateri je ob najtežavnejših okoliščinah od vseh strani stiskan, vendar neomahljivo stal podpiran od zupanja vladarja, armade in ljubezni svojih vojakov in končno zmago čez sovražno večjo moč nakladal!

Dunaj, 27. junija 1886.

*Nadvojvoda Albrecht,*  
feldmaršal.

Vse za to patrijotično početje namenjene doneske naj se blagovoli doposlati pod naslovom: „Wien, k. k. Oberstallmeisteramt“ ali pa pod naslovom: „Hauptkasse der I. österreichischen Sparkasse, Wien, Graben 21“. — Tudi podpisani udje odseka so pripravi darove sprejemati.

Vsi doneski se bojo precej dajali na obresti in ob enem tudi javno razglaševali z eventualnimi pregovori vred.

Izdelanje spominka izročilo se je profesorju Gšperju Zumbuschu, kateri je uže leta 1851. v Monzi kip ranjcega feldmaršala po živem možu posnel.

Dunaj, 30. junija 1886.

*Nadvojvoda Albrecht,*  
feldmaršal, predsednik.

*Princ Emerich Thurn in Taxis,*  
general konjice, predsednika namestnik.

(Sledi še 30 družih podpisov.)

## Naši dopisi.

**Dobrova 25. julija. (Različno.)** Pretekli teden bil je res v polnem pomenu besede pravi teden sv. Jakoba; vročina bila je neznosna. Dné 21. t. m. bilo je tukaj na solncu med 1. in 2. uro popoldne 32° R. toplote; čudno — dné 21. maja t. l. bila je tukaj ob istem času in na ravno istem mestu tudi ravno taka vročina. V tem tednu dokončala se je tukaj in po okolici žetev toliko kot popolnoma; ajdova setev je tudi uže večinoma dognana. Trudapolna dela so se na polji izvrševala sicer ob prav ugodnem, a zeló vročem vremenu skoraj neprestano po noči in po dnevu skozi celi teden.

Rrži in pšenice bile so bolj redke in se je nekoliko manj uazelo, nego se po navadi; a zrnje bode pa dobro, polno in težko, kar ga bode.

Pretekli četrtek bilo je tukaj za otroke prvo sv. obhajilo. Izvršilo bilo se je to imenitno opravilo po moči slovesno. Povabljenčki zbrali so se bili ob določenem času v šoli, od tu šli so za šolsko zastavo spremljani po gosp. katehetu Jos. Lazniku paroma v cerkev, kjer se je ž njimi vred pri krstnem kamnu ponovila na glas krstna obluba. Točno ob 7. uri bila je sv. maša z izpostavljenim presv. Rešnjim Telesom, med katero imel je gosp. celebrant precej obširen in jako gnljiv govor,

Bog naj bi dal, da bi lepi nauki vsem sknpaj, osobito pa še povabljenčkom do zadnjega izdiha v spominu ostali, ter da bi se v svojo časno in večno srečo točno in neprestano po njih ravnali.

Po dokončanem sv. opraviu dobil je vsak povabljenček v farovžu zajutrek, za kar poskrbeli bili so naš vrli gosp. župnik Babnik; potem bili so še s primernimi spominki na njihovi najlepši dan v življenji obdarovani in na dom odpušeni.

Tukaj bomo tekoče šolsko leto prihodnji četrtek, 29. dné t. m., kolikor možno slovesno sklenili.

Ker bode letos brez posebne nesreče po mili domovini naši sploh dobra sadna letina, naj bi se po šolski mladini uže med počitnicami prav pridno sadne peške za prihodnjo jesensko setev nabirati pričele, ter se ob pričetku novega šolskega leta v šolo donašale, da se potem ob učiteljevem sodelovanji v navzočnosti sposobne šolske mladine ob ugodnem času v prospeh prekristne sadjereje dejansko porabijo in praktično ukoristijo.

Za povzdigo sadjereje more in morala bi po deželi ravno ljudska šola s zmožno šolsko mladino največ storiti. S pravim dejanskim podukom se pa mladina za to lepo in prekristno kmetijsko stroko tudi prav kmalu in popolno pridobi.

Le malo prave vneme in pa nekoliko poštene ljubezni za prekristno stvar je treba od učiteljeve strani, pa reč gladko izpod rok gre.

Toraj še enkrat na ves glas zakličem: Otroci šolski in tudi odraščeni nabirajte prav pridno sadnih pešek po celi domovini, ne mečite je od sebe po stari podedovani navadi, nego sejte je o pravem času pravilno v za to pripravljene gredice, da se s tem prekristno sadjereja počasi na ono stopinjo povzdigne, na kateri bi v mili domovini uže zdavno biti morala! M. Rant.

**Od sv. Vida nad Cerknico** 25. julija. (*Raznoterosti.*) Akoravno s hribov ni posebnih in važnih poročil pričakovati, naj se vendar častitim naročnikom „Novic“ privoščiti in dovoli, da tudi iz gorskih zapuščenih krajev kaj berejo in izvejo. Ker je v hribih sploh vse pozneje, se bo tudi (prva) košnja še le do konca t. m. popolnoma dovršila; sicer so pa v pretečenem tednu zaradi posebno lepega vremena tudi tukaj večidel kaj z lahkom in prav lepo seno spravili. Zaradi suše in slane meseca maja je po plitvih in kamenitih senošetih precej manj sena od lani. Posebno se je zelo vpadlo, ki je po imenovani suši zopet po dežju mlada trava pognala. Zato se je letos tudi nekaj kasneje kositi začelo. Pretečeno spomlad je bilo seno po 1 gld. 50 kr. do 2 gld. stari cent tukaj; zaradi malega pridelka sena se ve da tudi prihodno spomlad cenejše ne bo, ako se ne bo kaj prida otave in slame pridobilo. Živina po ceni in krma draga, to je slabo za kmeta!

Žito, krompir in sočivje pa do sedaj prav lepo kaže. Sadnje srednjo letino obeta, po enih vaséh vendar prav malo; ker je 5. junija toča precej doli zbila, in se ve da tudi drugim sadežem kolikor toliko škodovala, — S čebelorejo je spomladi zelo slabo kazalo; a zboljšalo se je nepričakovano na dobro, ker so precej rojile in so precej pezne. Da bi le še ob ajdi ugodno vreme bilo, potem bili čebelorejci uže nekoliko potolaženi. Ovčjereja ni ravno posebnega pomena tukaj, ker so jo eni zaradi volkov, najbolj pa zaradi pomanjkanja klaje opustili. Z lesom je letos zelo slaba trgovina, a mnogim se vendar gozdi ne smilijo, ter kar naprej, kakor morejo, prodajajo in se ve da nič na prihodnost ne pomislijo. Šolsko obiskovanje je tukaj pozimi zaradi mraza in snega (zametov), poleti pa zaradi paše in drugih domačih in poljskih opravil zelo slabo; zato čuda, da se še najpotrebniših predmetov: krščanski nauk, brati, pisati in raču-

niti za silo priučijo. A grozno je težavno pri nerednem obiskovanju šole, podučevati. — Tukajšnje hribovske, zelo zapuščene ceste in pota so sedaj vendar še precej popravili, kar gre posebna hvala tukajšnjemu občinskemu I. svetovalcu Matevžu Kuparju in gosp. županu Janezu Modicu iz Novevasi. Se ve da se je to le zgodilo na trud in plačilo samih faranov, želeči je pa, da bi se, kakor drugim, tudi hribovcem v tej zadevi kaj pripomoglo, ker take davke plačujejo kakor drugi, in imajo v vseh zadevah še veliko težavnejši življenje proti drugim na ravnem. A doseči še majhnega doneska (pripomoček) za enega poštnega pota niso mogli, kar se je petkrat prosilo, pa vselej ovrženo bilo, toraj tukaj ne velja pregovor: prosite, in boste prejeli.

Ker tukaj vzlasti siromaki razun dnin (žarnad) pri kmetih in pri izdelovanji lesenih žlic nimajo posebnega zaslužka, je letos lepa prilika, da pri izkopavanji raznih korenin od malih in velikih noric (*Belladonna*) in pri nabiranji češminjevega lubja, jetrnika (*Leberkraut*), sladkih korenin, vrenke in lipovega cvetja saj nekaj zaslužijo, ter si vendar zraven družih pičlih zaslužkov še ene krajcarje pridobijo. Izkopano je pa zaradi teh noric po enih gozdih in pašnikih tako, kakor bi velika truma hrvatskih prešičev prerila. Kaj se bo vse iz teh korenin napravljalo, do sedaj še nismo tukaj izvedeli, da le ne bi iz njih kako vmamljivo, norljivo in nezdravo pijačo (vino) izdelovali, ker je uže tako preveč pijanosti in norenja. Fr. Klinar.

**Iz Ljubljane.** — Gospod deželni predsednik baron Winkler podal se je minulo soboto zvečer v službenih zadevah na Dunaj.

— O kandidaturi za državno poslanstvo ptujskega okraja pisarila je graška „Tagespost“ očitno z namenom, razdvojiti slovenske volilce tega okraja, tako, kakor bi si bila tam nasprotnika gospod dr. Gregorec in pa deželni poslanec Jerman. Očitno pa si je to nasprotje izmislila „Tagesposta“ sama, ker po telegramu, ki je v ponedeljek došel „Slov. Nar.“ s Polčan, imeli so volilci uže prvi svoj shod v Slatini, ter se izrekli odločno za dr. Gregorca. Poročilo se glasi: „Volilen shod na Slatini sijajen, 200 volilcev. Kanonik dr. Gregorec govoril o agrarnem narodnem vprašanji in o političnih zadevah avstro-ogerskih. Z navdušenimi živio-klici sprejet kot kandidat in naslednik B. Raič-u. S Ptuja in iz Šmarija navzoči pritrdili, volilci šentlartskega okraja brzojavno naznanili, da je dr. Gregorec njihov kandidat.“ — Tudi mi radostno pozdravljamo to naznanilo, prepričani, da bodo vsi slovenski volilci v politiki skušenega in na vse strani spretnega in zanesljivega rodoljuba gospoda dr. Gregorca prav tako soglasno izvolili za svojega zastopnika v državni zbor, kakor so soglasno volili nepozabljivega Božidara.

— Petdesetletnico mašništva svojega obhajajo letos sledeči gg. duhovniki ljubljanske škofije: Tomaž Brus, duhoven v pokoju, rojen v Idriji dne 11. decembra l. 1811; Anton Namre, župnik v Šmartnem pod Šmarno goro, rojen v Starem trgu dne 7. januarja l. 1812, in Josip Zupan, stolni prošt, rojen dne 12. marca 1811. v Kropi. Razun teh je še v škofiji živih 24 zlatomašnikov, med temi župnik Zarnik, dekan Toman, župniki Habe, M. Potočnik in Tedeschi.

— Za slučaj kolere svari mestni magistrat ljubljanski, piti tukajšnjo vodo, celo pa piti Ljubljanico ali obleko snažiti v tej vodi, ker se po skušnjah bolezen najbolj širi po vodi.

— Naš rojak baron Pavl Gusič, tajnik v kabinetni pisarni cesarjevi, stopil je iz državne službe in je pri tem povodu bil odlikovan z vitežkim križem Franc Jožefovega reda.

— Umrl je minulo nedeljo g. A. Malner, vladni oficijal po kratki bolezni v 43. letu starosti. Pokojni je bil več let uradnik predsedniške pisarne c. kr. deželne vlade kranjske.

— Prečastiti gospod dr. Čebašek, bivši vodja in profesor tukajšnjega semenišča, sedaj kanonik, prejel je visoko odlikovanje papeževo s tem, da je bil imenovan za hišnega prelata njegove svetosti. Tako odlikovanje podeljujejo sv. oče samo posebno odličnim duhovnikom, posebno škofom in nadškofom. Radostni čestitamo našemu velezaslužnemu, visokospoštovanemu gosp. doktorju, kanoniku — zmiraj zvestemu rodoljubu.

— Prečastiti naš rojak gospod generalvikar Anton Gros, misijonar v severni Ameriki, vrnil se je pretekli teden v svojo domovino. Nadejamo se, pri tej priliki kaj več zvedeti o njegovem delovanju v daljni Ameriki.

— Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda naznanja s tem vsem rodoljubom, ki hoté snovati podružnice, da je bilo pravilno izvoljeno družbino vodstvo na veliki skupščini dne 5. julija t. l. — Zato naj se, kakor poprej osnovanemu odboru, tako od slej blagovolijo oglašati družbinemu vodstvu v Ljubljani, koje jim preskrbi pooblastil, prošelj in česar je potreba.

Ljubljana, 24. julija 1886.

Tomo Zupan,  
prvomestnik.

— Don Quixote und Sancho Pansa auf dem liberalen Parnasse. Der Herren Anastasius Grün und von Bauernfeld Fanfarronnaden in Politik und Religion, nach Erfahrung und Vernunft gewürdiget von Sebastian Brunner — imenuje se zadnje dni na svitlo prišla 200 strani obsegajoča knjiga, katera je prav dobro došla v pojasnilo nasprotovanja, katero je povzročilo razkritje „Zelenčeve spominske plošče v Ljubljani“. Ojstro pero staroznanega pisatelja Sebastijana Brunnerja v njej hudo biča delovanje Grünovo v politiki in na verskem polju. Gradivo v knjigi razdeljeno je v 76 poglavij, katerih 50 obdelava Grüna, 26 pa pl. Bauernfelda. — O doslednosti pesnika Grüna, ki je pisal o kraljih, da vse človeštvo boleha na njih („krank ist die ganze Menschheit, an Königen leidet sie“) odgovarja pisatelj Brunner

Doch folgt dem Zorneswüthen — die komische Cadenz,

Der Dichter dankt einem König für die süsse „Excellenz“,

Er beugt sich voll des Dankes für den „Geheimrath“ sehr —

Als ob er ein Königsfresser niemals gewesen wär!

V slovenskem bi se to reklo prosto tako:

Po divji jezi — smešen prišel je skok navpik,

Pesnik se kralju klanja, ker „tajni je svetnik!“

Za „sladko exscelenco“ poln hvale spet stoji

Pred kraljem, — kakor nikdar da prej jih hrustal ni!

Tako na drobno in ojstro obira Brunner svojega starega političnega in verskega nasprotnika Grüna, ž njim pa še njegovega zvestega pajdaša pl. Bauernfelda, kateremu ne ostane dolžan odgovora ne na eno njegovih slanih in neslanih zabavljic.

Knjiga je na prodaj v katoliški bukvarni v Ljubljani in stane 1 gold.

## Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Politika miruje većinoma, edino, kar se v „pasjih dneh“ tu in tam čuje, je: minister A. odpeljal se je na svojo grajščino, minister B. odpeljal se je v kopel Z. itd., in zato tudi od minulega tedna nimamo navajati mnogo več, kot kaj tacega. Ministerski

predsednik grof Taaffe in pa finančni minister pl. Dunajski odpeljala sta se minuli teden za 2 dni na Štajersko in sta tam obiskala kneza Lichtensteina na njegovi grajščini, drugi dan vrnila sta se oba zopet nazaj na Dunaj. Levičarskim časnikom to skupno popotovanje ministrov ni nič prav razumljivo, ker nekaj tednov uže trobijo v širok svet o hudem nasprotju med ministroma in zagotavljajo, da dobi minister Dunajevski naslednika, kateri bo levičarjem bolj po volji; imenujejo barona Besetzny-a, katerega je baje celó česki deželni namestnik baron Kraus šel prašat, jeli bi ne hotel prevzeti denarnega ministerstva; naenkrat pa nahajamo oba skupaj na potovanju k konservativcu knezu Lichtensteinu. Kaj veljajo tedaj govorice o razporu med ministrom in kaj naj svet sodi o presukanju politike grofa Taaffe-ja proti levici? — Levičarji ne poznajo za našo državo druge politike, kot gospodarstvo Nemcev in zato so odgovor imeli takoj pri rokah, da je šel Taaffe k Lichtensteinu v ta namen, da bi ga pridobil za to misel, za vladanje Nemcev, katero naj bi podpiral nemški knez Lichtenstein. — Kaj pa ima pri tem poslu opraviti Poljak Dunajevski, ki se ima namestiti z nemškim ministrom? na to vprašanje pozabili so odgovoriti levičarski časniki. — Vse ugibanje kaže, kako popolnoma v temoti tavajo levičarji in kako vsako najmanjšo dogodbo sebi na korist — prav po željah svojega srca obračajo.

Nam se shod imenovanih ministrov s knezom Lichtensteinom zdi prav lahko razumljiv in smatramo ga za jasen odgovor ministerstva levičarjem, da se vlada nikakor noče sukati proti levici, temveč, da hoče tudi za naprej vladati s pomočjo dosedanje večine državnega zbora.

Prvi odgovor na one govorice bilo je odlikovanje odločnega desničarja, cesarskega namestnika za Moravsko grofa Schönborna, drug ne manj jasen odgovor je shod s konservativnim vodjem desnice knezom Lichtensteinom.

Med tem šel je minister Dunajevski na odpust v Išel, kjer bo v bližini cesarjevi priliko imel, z odprtimi očmi opazovati vse politične dogodbe in pripravljati gradivo za pogodbo z Ogersko. — Tudi levičarjem nedvomljivo je potovanje ministra vnanjih zadev, grofa Kalnoky-a, k nemškemu kancelarju knezu Bismarku, vrh tega pa potovanje nadvojvode Karola Ludovika s soprogo v Petrovi dvor k ruskemu caru. Dvoje to potovanje je dokaz, da se v naši vnanji politiki hoče tudi v prihodnje vzdržati vzajemnost z Nemško in Rusko, da se hoče ohraniti zveza treh cesarjev kot poročstvo evropskega miru.

Staro mrženje ogerskih politikov zoper Rusko in pa splošna razdraženost ogerskih mogočnejšev zaradi odstranjenja Edelsheima in odlikovanja Janski-a je vzrok, da ogerski ministerski list „Nemzet“ tudi na obnebi vnanje politike hoče videti črne oblake, da bi iz teh dokazal potrebo vzajemnosti med našo vojno in ogersko politiko, toda namen kazanja na te črne oblake je sedaj preočividni, zato tudi srdite črne očali Tiszove sedaj gotovo ne bodo zatemnele našega vnanjega političnega obnebja. Prejasno je, da uradni ogerski „Nemzet“ le v zrcalu kaže nevoljo Tiszovo, da se Najvišji avstrijski krogi niso hoteli ukloniti ogerskemu šovinizmu nasproti državnim vojni.

Koroška. — V levičarskih listih je čitati, da namerava „Deutscher Verein“ prirediti po deželi več javnih shodov, pri katerih bodo, kakor razumljivo, na vse moči pritrkavali na veliko-nemški zvon. „Grazer Tagespost“ zadovoljna pozdravlja to vest ter toži, da je na Koroškem vse mrtvo, da se nižče ne briga za politiko, da volilnemu shodu, katerega je sklical državni poslanec Hock, ni prišlo nič poslušalcev. Za „Deutscher Verein“